

Handläggare
Elisabeth Undén
Administrativa avdelningen
elisabeth.unden@havochvatten.se

Datum 2025-03-11

Dnr HaV 2024-002812

Regeringen
Klimat- och näringslivsdepartementet

Delredovisning av: Uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag

Havs- och vattenmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att se över och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd och lämna förslag beträffande lagar och förordningar i syfte att minska regelbördan för företag.

Havs- och vattenmyndigheten överlämnar härmed delrapporteringen av uppdraget till Regeringskansliet där myndigheten redogör för resultatet av kartläggningen och analysen av behov av och möjligheter till regelförenklingar samt en handlingsplan för uppdragets genomförande.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av avdelningschefen Eva-Britt Eklöf Petrusson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetsstrateg Elisabeth Undén, tillförordnad avdelningschef Mariette Malm och verksamhetsutvecklare Frida Engberg medverkat.

Anna Ledin

Eva-Britt Eklöf Petrusson

Kopia till:

Tillväxtverket

Innehåll

1	Sammanfattning	3
2	Uppdraget och dess beredning.....	4
	2.1 Uppdragsbeskrivning	4
	2.2 Avgränsningar.....	4
	2.3 Samverkan med andra myndigheter med flera.....	4
3	Förslag gällande minskning av den administrativa bördan för företag inom yrkesfiske.....	5
	3.1 Kundresa för företag inom yrkesfiske.....	5
	3.2 Intern kartläggning gällande minskad regelbörda för yrkesfisket.....	5
4	Slutsatser och handlingsplan	5
	4.1 Handlingsplan	6

1 Sammanfattning

Den här rapporten är en delrapportering av regeringens uppdrag som inkom till Havs- och vattenmyndigheten den 23 augusti 2024. Havs- och vattenmyndigheten har genomfört en kartläggning av behovet av och möjligheter till regelförenkling i syfte att minska regelbördan för företag.

Havs- och vattenmyndigheten har i detta regeringsuppdrag initialt valt att fokusera på målgruppen yrkesfiskare. Det är en målgrupp som myndigheten har betydande direkt påverkan mot och en bransch som en stor del av myndighetens verksamhet riktar sig mot.

Fiskerinäringen står inför omfattande regelförändringar med stor påverkan på deras verksamhet. Regelförändringarna kommer av införandet av ny EU-lagstiftning, bland annat EU:s reviderade system för fiskerikontroll. Ett fåtal regler har redan börjat gälla men de största förändringarna införs i januari 2026 samt i januari 2028. Ett implementeringsarbete pågår på myndigheten och regelförenklingsperspektivet kommer att finnas med som en prioriterad del i det arbetet.

För att skapa möjligheter till förbättringsarbete kring föreskrifter har myndigheten valt att lägga fokus på införandet av den reviderade kontrollförfordningen. Sammanfattningsvis konstaterar dock myndigheten att bland annat den reviderade kontrollförfordningen kommer leda till ett mer komplicerat regelverk för yrkesfisket. Myndigheten försöker underlätta för branschen där den har rådighet. Myndigheten har bland annat för avsikt att genomföra ett förenklingsarbete för två föreskrifter som gäller yrkesfiskeverksamhet.

Myndigheten har vidare valt att fokusera på bemötande- och servicefrågor där myndigheten ser ett behov av att arbeta med myndighetens kommunikation och tillgänglighet. Detta gäller framför allt myndighetens webb där myndigheten har utvecklingsbehov gällande sökbarhet, läsförståelse och presentation av regelverket.

En kundresa har genomförts mot yrkesfisket för att öka myndighetens kunskap om vilket utvecklingsarbete som behövs. Parallellt med detta har myndigheten har också gjort en intern kartläggning gällande yrkesfiskets behov. En insikt är att för att minska regelbördan och den administrativa bördan för företag inom yrkesfiskebranschen är det viktigt att förbättra myndighetens webb och digitala verktyg mot denna bransch. Speciellt gäller detta information till yrkesfiskare gällande regelverk och de digitala verktyg myndigheten använder för yrkesfiskets rapportering.

Myndigheten kommer att utveckla digitaliseringen inom några processer kopplade till yrkesfisket. Bland annat processen för handläggning av tillstånd och fiskelicenser men också flera processer inom fiskerikontroll samt fiskeriföretags rapportering och uppgiftslämnande. Myndigheten planerar också att göra det enklare för fiskeriföretag att interagera med myndigheten.

Sammantaget ser myndigheten att de åtgärder myndigheten föreslår i handlingsplanen nedan skapar goda förutsättningar för att minska den administrativa bördan för företag inom yrkesfiskebranschen och ge förbättrad service.

2 Uppdraget och dess beredning

2.1 Uppdragsbeskrivning

Havs- och vattenmyndigheten har fått i uppdrag att se över och förenkla egna föreskrifter och lämna förslag beträffande lagar och förordningar inom sitt verksamhetsområde i syfte att minska regelbördan för företag, även i övrigt kartlägga och analysera behov av och möjligheter till regelförenklingar. Kartläggningen ska identifiera de regelverk inom myndighetens verksamhetsområde som är mest betungande för företag och där behovet av förenklingsåtgärder är som störst.

Myndigheten ska med utgångspunkt i kartläggningen och analysen se över och förenkla föreskrifter och lämna förslag på sådana ändringar samt göra erforderliga konsekvensanalyser i enlighet med gällande förordningar samt avvägningar mot de mål och syften regelverken ska uppnå.

Vid uppdragets genomförande ska myndigheten beakta hur regelverk kan påverka handläggningstider, service och bemötande samt möjliggöra automation, digitala tjänster och förenklat uppgiftslämnande.

Den första delrapporteringen består i en kortfattad rapport med fokus på förenklingsåtgärder som myndigheten planerar att genomföra under kommande år.

2.2 Avgränsningar

Myndigheten har beslutat att regeringsuppdraget initialt fokuserar på branschen yrkesfiske. Det är en bransch som myndigheten har direkt påverkan mot och en stor del av myndighetens verksamhet riktar sig direkt mot denna bransch.

Av uppdraget framgår att myndigheten ska kartlägga, analysera och förenkla egna föreskrifter och allmänna råd. Några allmänna råd är inte aktuella när det gäller yrkesfiskeregler då inga allmänna råd finns på detta område. I detta uppdrag finns inte heller några förslag på förenklingar som ligger utanför myndighetens nationella handlingsutrymme, exempelvis EU-regleringar, ej heller på lagar och regler på närliggande områden.

Myndighetens förenklingsarbete kommer framöver att breddas till företag som är påverkade av regelverket inom vattenförvaltningen. Där påverkar myndigheten indirekt företag men det sker framförallt genom andra myndigheter.

2.3 Samverkan med andra myndigheter med flera

Havs- och vattenmyndigheten har deltagit i Tillväxtverkets nätverksträffar avseende förenklingsarbete och där har det getts stöd till myndigheterna och information har delats för att underlätta myndigheternas förenklingsarbete.

Myndigheten har samverkat med Sveriges jordbruksverk för att identifiera möjligheter till förenkling samt identifiera förslag till åtgärder.

Myndigheten har ett inplanerat möte med Näringslivets regelnämnd.

3 Förslag gällande minskning av den administrativa bördan för företag inom yrkesfiske

I regeringsuppdraget ingår att kartlägga och analysera behov av och möjligheter till regelförenklingar, i syfte att minska regelbördan och den administrativa bördan för företag inom yrkesfiske. Kartläggningen har bestått av två delar, dels en kvalitativ behovsinsamling utifrån en tjänstedesignprocess (kundresa) riktad mot företag inom yrkesfisket och dels en intern kartläggning med liknande upplägg.

3.1 Kundresa för företag inom yrkesfiske

Intervjuer med yrkesfiskare har genomförts via en kvalitativ metod med semistrukturerade telefonintervjuer. Intervjuerna genomfördes mellan den 31 oktober och den 2 december 2024. De varade från 40 minuter till 1 timme och 40 minuter, beroende på deltagarnas tillgänglighet och ämnesdjup. Totalt genomfördes 20 intervjuer med yrkesfiskare. Dessa var från olika segment av yrkesfisket, både storskaligt som småskaligt, demersalt, pelagiskt, kust- och insjöfiske.

Fokus för kundresan var att kartlägga yrkesfiskarnas upplevelser och insikter, särskilt när det gäller regler och kommunikation med myndigheten. Genom att förstå de utmaningar och möjligheter som yrkesfiskare möter i sin vardag blir det möjligt att för myndigheten att identifiera förbättringsbehov.

En central del av kundresan var att skapa en bättre förståelse för hur regler och informationsflöden påverkar yrkesfiskarnas arbete, samt att hitta sätt att göra kommunikationen mer tydlig, effektiv och användarvänlig. Genom denna ansats hoppas myndigheten bidra till en smidigare arbetsvardag för både myndighetens medarbetare och yrkesfiskare.

3.2 Intern kartläggning gällande minskad regelbörda för yrkesfisket

Internt har myndigheten genomfört en kartläggning med medarbetare och chefer för att identifiera områden som kännetecknas av komplicerade regler och områden där förbättringar är nödvändiga. Under kartläggningen genomfördes ett 50-tal semistrukturerade intervjuer på myndigheten mellan den 1 augusti 2024 och 28 februari 2025. Intervjuerna varade mellan en till två timmar beroende på frågeställning och tillgänglighet.

4 Slutsatser och handlingsplan

Arbetet har resulterat i att myndigheten har kunnat identifierat följande fokusområden under vilka det kommer finnas aktiviteter för myndigheten att utveckla. Slutsatserna delas upp i följande fokusområden:

- Webb
- Förenkling av föreskrifter
- Övrig kommunikation
- Kontaktvägar
- Digitalisering
- Ökad kunskap/förståelse

Huvudinsikter samt förslag på agerbara åtgärder har presenterats vid flera tillfällen internt på HaV. Åtgärder har vidtagits eller planeras att vidtas för att åstadkomma förändringar i verksamheten. Flera av förslagen återfinns redan i den här delrapporten medan andra förslag kommer finnas med först i slutrapporteringen av detta uppdrag då de har en något längre planeringshorisont.

I denna del av arbetet har myndigheten inom sitt ansvarsområde inte kunnat identifiera några eventuella risker för att företag utnyttjas av kriminella.

4.1 Handlingsplan

Tabell 1 Havs- och vattenmyndighetens handlingsplan för genomförandet av uppdrag att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag för år 2025

Fokusområde	Aktivitet	Leverans
Webb	Myndigheten ska utveckla webben i en mer användarvänlig riktning, information ska vara lättare att söka, hitta och förstå. Initialt fokus är sidorna om yrkesfiske och föreskrifter på fiskets område	Q4 2025
Förenkling av föreskrifter	- Förenkla föreskriften Resurstillträde och kontroll på fiskets område (FIFS 2004:25) - Genomföra en förstudie om att förenkla föreskriften Fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (FIFS 2004:36)	Q4 2025
Övrig kommunikation	Skapa en rutin för hur nyheter kommuniceras för yrkesfisket	Q2 2025
Kontaktvägar	Tydliggöra och kommunicera kontaktvägar till rätt funktion på myndigheten	Q2 2025
Digitalisering	Vidareutveckla digitaliseringen av processer inom fiskeriförvaltning	Q4 2025
Ökad kunskap/förståelse	Myndigheten ska öka sin förståelse för yrkesfiskets vardag samt förtydliga myndighetens roll och uppdrag så att det blir tydligt för yrkesfisket	Q3 2025